

Ordning: Stolidobranchiata, **Familj:** Molgulidae (kulsjöpungar), **Släkte:** *Eugyra*, **Art:** *Eugyra connectens*
Ärnback-Christie-Linde, 1928 **Synonymer:**

Kännetecken

En liten rund sjöpung som blir 5 mm hög och 6 mm bred. Den liknar en liten boll med sand, då mantelytan är täckt med tunna, korta hår som har sandkorn fästa vid dem. Sifonerna är små, korta och sitter tätt ihop, med ca 1 mm mellanrum, upptill på sjöpungen. Munsifonen har sex lobber vid öppningen och atrialsifonen (utströmningsöppningen) har fyra lobber. Dessa lobber stänger sifonöppningarna när sifonerna dras samman. Inuti, vid basen av munsifonen finns en cirkel av muntentakler. Dessa är av olika storlek, och de större tentaklerna är flergrenade. Manteln är tunn men fast. Mantelns muskulatur är välutvecklad med karakteristiska tvärband av korta tvärgående muskelknippen som följer endostylen, samt ett band av korta tvärgående muskelknippen som löper längs vardera sidan av kroppen. Sifonernas baser omges av tydliga korta, längsgående muskelknippen. Gälsäcken är assymetrisk med en kort rygglist, och en tydligt längre endostyl som löper längs med buksidan av gälsäcken. Gälsäcken saknar längsveck. I stället finns sju ordinära längsribbor som korsas av tvärribbor.

Hela gälsäckens vägg har fingerformade inbuktningar - sk infundibulae - som är riktade inåt mot gälkorgens mitt. Det sitter oftast en, ibland två, sådana inbuktningar i varje rektangulärt fält mellan längs- och tvärribborna. Varje inbuktning innehåller två långa gälspringor som löper i en tätt tvinnad spiral mot spetsen. Tarmen är lång och löper i en vid ögla. Magen är avlång. Njuren är kort och sitter på höger sida av kroppen, nära ventralsidan. Äggstockar och testiklar är sammansmälta till en enda oparig gonad, som sitter delvis i tarmens ögla.

Stor förväxlingsrisk råder med den snarlika arten parprick *Eugyra arenosa* där gälsäckens infundibulae är endast svagt inbuktande, förutom vid de ventrala raderna, invid endostylen, där de är tydligt inbuktande men konformade snarare än fingerformade. Dessutom saknar *E. arenosa* ett band av korta tvärgående muskelknippen som längs kroppens sidor. Dessa tvärgående muskler finns visserligen, men de är längre och formar inte ett band som hos *E. connectens*.

Utbredning och status

Arten beskrevs 1928 av den svenska sjöpungspecialisten Augusta Ärnback-Christie-Linde från tre exemplar insamlade från en lokal med sandbotten nordväst om Koster på 32-36 meters djup. Detta är den enda kända lokal där arten påträffats. Vissa forskare anser att arten är synonym med Parprick, *Eugyra arenosa* (Se Nationalnyckeln, Kullander et al 2011). Genetiska studier behövs för att utreda artstatusen. Om den är en god art så utgör den en ansvarsart för Sverige.

Ekologi

Artens ekologi är okänd.

Hot

Den starkt begränsade förekomsten gör den sårbar för lokala miljöförändringar.

Åtgärder

Det är viktigt att miljömålsarbetet med att minska tillförseln av näringsämnen och miljögifter till havet fortsätter och intensifieras. Det är dock svårt att föreslå mer specifika åtgärder eftersom kunskapen om artens utbredning och status i dagsläget är synnerligen bristfällig.

Övrigt

Etymologi, *eu-* Gr. sann + Gr. -gyra, den runda, cirkelformade, vilket syftar på kroppsformen. *connectens*, Lat. den sammanbindande, vilket möjligen syftar på de sammanflätade gälspringorna i gälväggens koniska inbuktningar.

Litteratur

Hansson, H. G. 2011. Marina sydiskandinaviska "evertebrater". (Webb-upplaga. www.tmb.gu.se/staff/HansGHanssonP.html)

Kullander, S.O., Stach, T., Nyman, L., Samuelsson, H., Hansson, H.G., Delling, B., Blom, H. & Jilg, K. 2011. Lansettfiskar-broskfiskar. Brachiostomatidae-Chondrichthyes. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Millar, R.H. 1970. British ascidians. Tunicata: Ascidiacea: keys and notes for the identification of the species. *Synopses of the British Fauna*, N.S. 1. Academic Press: London. ISBN 12-496650-0. 92 pp.

Sanamyan, K. 2015. *Eugyra connectens* Ärnäck-Christie-Linde, 1928. In: Shenkar, N., Gittenberger, A., Lambert, G., Rius, M., Moreira Da Rocha, R., Swalla, B.J., Turon, X. (2015) Ascidiacea World Database. Accessed through: Shenkar, N., Gittenberger, A., Lambert, G., Rius, M., Moreira Da Rocha, R., Swalla, B.J., Turon, X. (2015) Ascidiacea. World Database at <http://www.marinespecies.org/ascidiacea/aphia.php?p=taxdetails&id=252541>

Ärnäck-Christie-Linde, A. 1927. Northern and arctic invertebrates in the collection of the Swedish state museum (Riksmuseum). XI. Tunicata. 3. Molgulidae and Pyuridae. Kungliga Svenska Vetenskapsakademiens Handlingar, Ser. 3, Bd 4, N:o 9.

Författare

Kennet Lundin 2015. © ArtDatabanken, SLU 2015